

Ung i Söderhamn

Johan Jyrwall

Ipsos Public Affairs

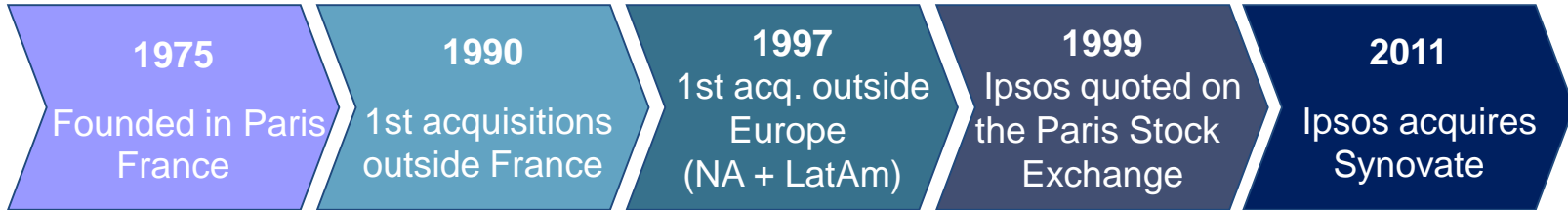
Kommunstyrelsen

Söderhamn 140925

Om Ipsos

KEY DATES, FACTS AND FIGURES

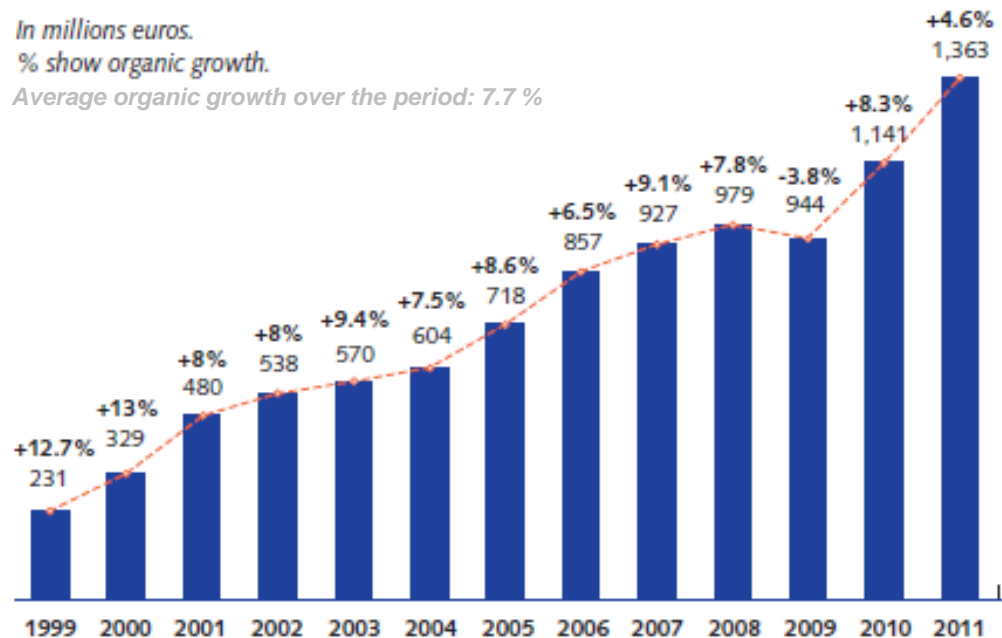
- Following the acquisition of Synovate, Ipsos ranks **3rd** among global research companies
- Direct presence in **84** countries / surveys in more than **100**
- **16,000+** employees serve over **5,000** clients around the world
- Turnover 2011: **€1.363 million**

Average organic growth since 1999

In millions euros.

% show organic growth.

Average organic growth over the period: 7.7 %

A STRONG PRESENCE IN 84 COUNTRIES

Albania
Algeria
Argentina
Australia
Bahrain
Belgium
Bolivia
Bosnia
Brazil
Bulgaria
Canada
Chile
China

Colombia
Costa Rica
Croatia
Cyprus
Czech Rep.
Denmark
Dominican Rep.
Ecuador
Egypt
France
Germany
Ghana
Greece

Guatemala
Hong Kong
Hungary
India
Indonesia
Iraq
Ireland
Italy
Ivory Coast
Japan
Jordan
Kenya
Kosovo

Kuwait
Lebanon
Macedonia
Malaysia
Mexico
Montenegro
Morocco
Mozambique
Netherlands
New Zealand
Nigeria
Norway
Panama

Pakistan
Peru
Philippines
Poland
Portugal
Puerto Rico
Qatar
Romania
Russia
Saudi Arabia
Serbia
Singapore
Slovakia

Slovenia
South Africa
South Korea
Spain
Sweden
Switzerland
Taiwan
Tanzania
Thailand
Tunisia
Turkey
UAE
Uganda

UK
Ukraine
USA
Venezuela
Vietnam
Zambia

SIX SPECIALIZATIONS

Focus on **market- and brand analysis** and **product/service Innovation**

Focus on **media, content** and **technology** research

Focus on **brand- and sales** driving **communication** development & analyses

Focus on **customer** value/retention analysis and service quality monitoring

Focus on **social issues** and advancing reputations and stakeholder relations

Bakgrund och genomförande

- När svenska strukturer förändras i grunden, genomlider Söderhamn en svår tid.

⇒ Sågverksdöden

⇒ Telekomkrisen

⇒ Militär nedläggning

⇒ Urbanisering

- För att möta dessa starka strukturella krafter satsar Söderhamn på att vara en attraktiv ort för sina unga medborgare. Som ett led i detta infördes 2010 fri kollektivtrafik för alla barn och ungdomar mellan 7 och 19 år boende i Söderhamns kommun.

Syftet med studien

- Att få en förståelse för vilka tankar ungdomar, deras föräldrar och personer som aktivt arbetar med ungdomar har kring innehavet av det fria ungdomskortet.
- Att förstå hur dagens resmönster ser ut och fånga in tankar kring hur innehavet av Ung i Söderhamn-kortet kan ha påverkat detta
- Att få en inblick i attityder till Söderhamns kommun
- Att få en inblick i attityder till kollektivtrafik
- Att förstå hur sociala aspekter påverkas av innehavet av Ung i Söderhamn-kortet

Xtrafik

- Kvantitativ undersökning

- Postal undersökning/Telefonundersökning bland tre olika grupper
  - Föräldrar till barn 7-15 år
  - Ungdomar 16-19 år
  - Intressenter

- Kvalitativ undersökning

- Två fokusgrupper:
  - Ungdomar 16-17 år
  - Föräldrar till barn 7 -15 år.
- Tio djupintervjuer per telefon med föreningsliv, skola, sociala myndigheter, handel, polis, X-trafik.

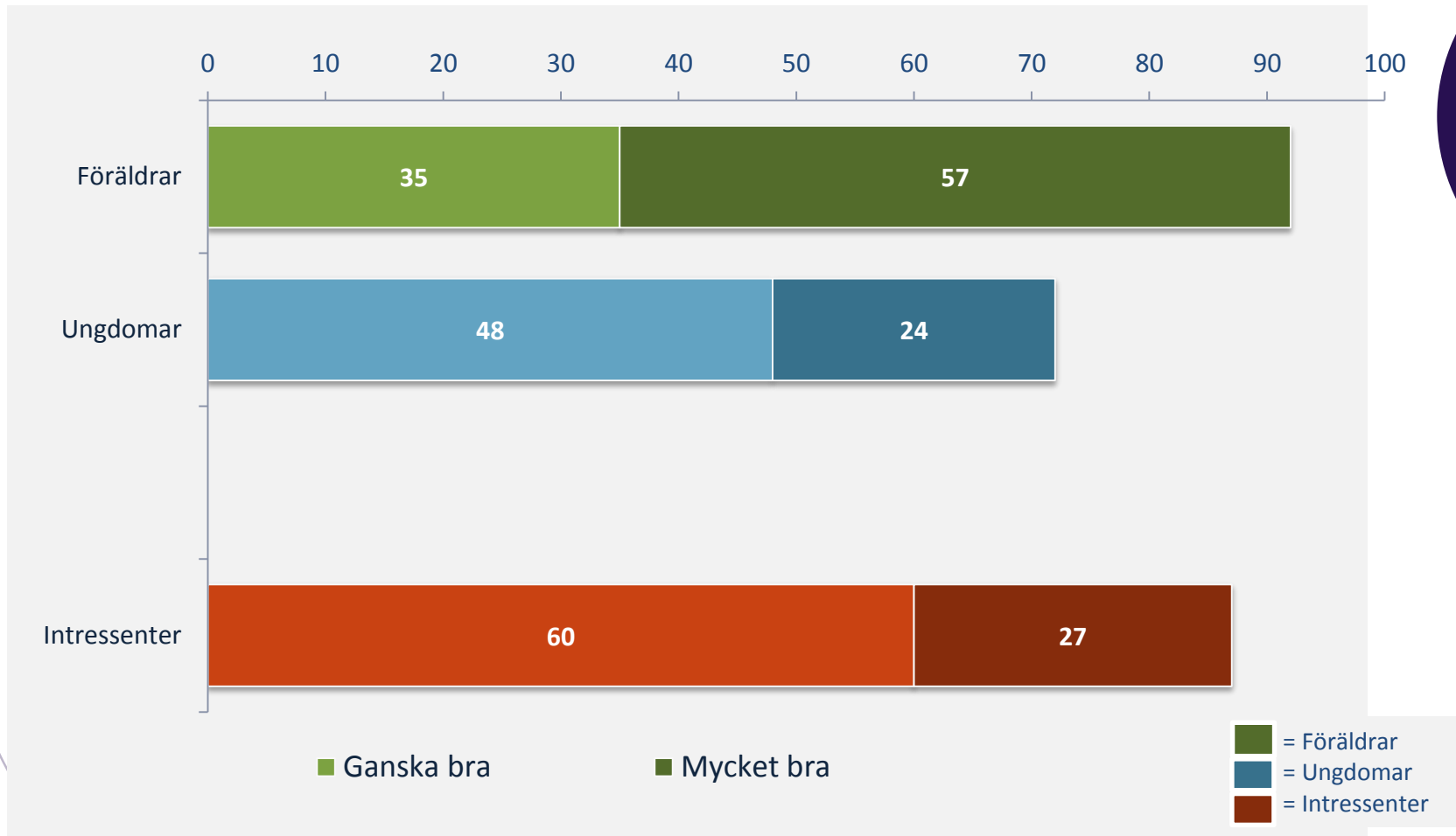
	Antal svar:	Urval:	Svarsfrekvens:
Föräldrar till barn 7-15 år:	627	1868	33 %
Ungdomar 16-19 år:	298	1159	25 %
Intressenter:	156	543	29 %
Fältperiod kvalitativt:	Maj 2014		
Fältperiod kvantitativt :	2014-05-27 – 2014-06-29		

Livet i Söderhamn

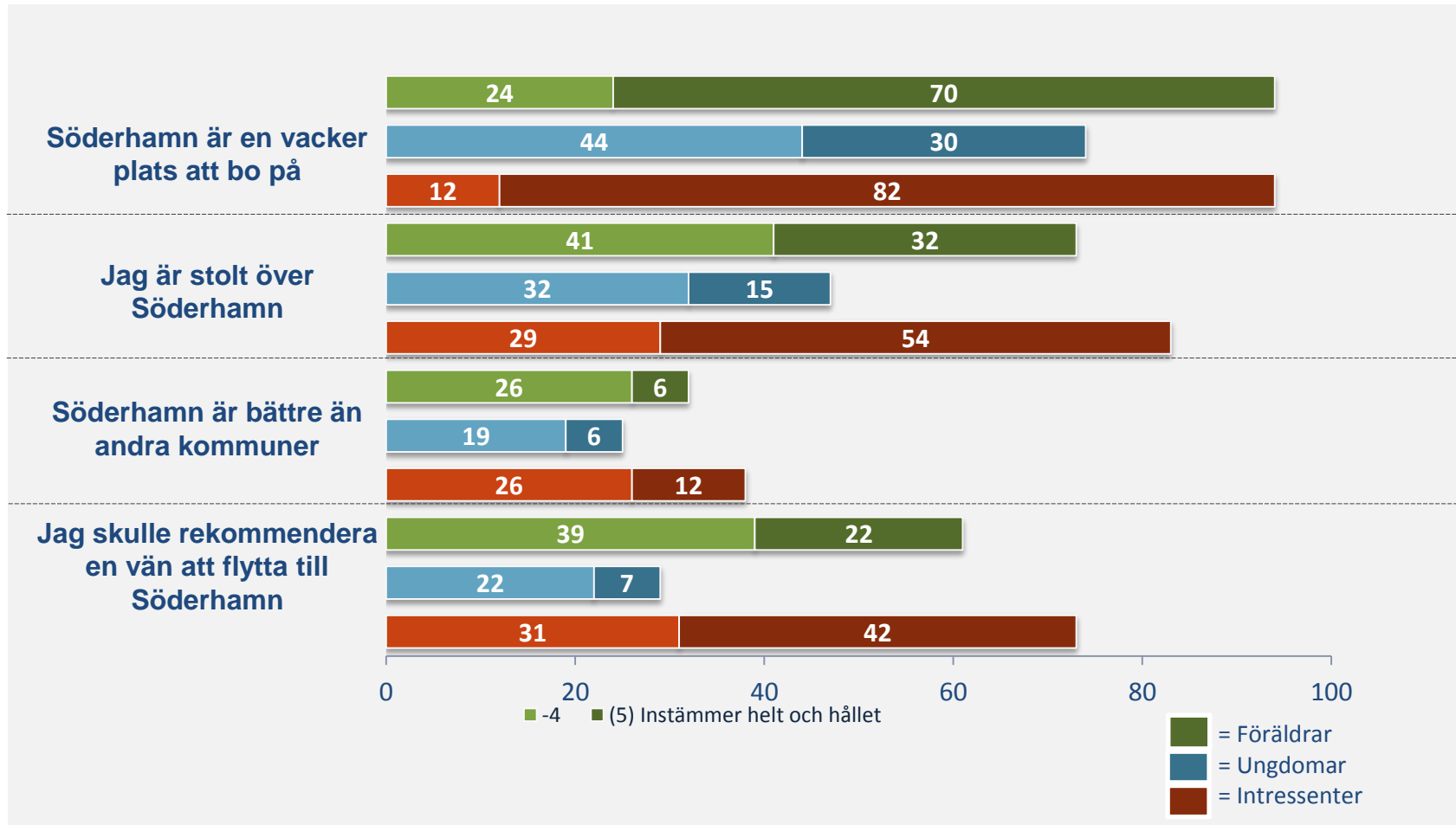
Föräldrar trivs i högre utsträckning bra i Söderhamn

Hur trivs du, på det hela taget med att bo i Söderhamn?

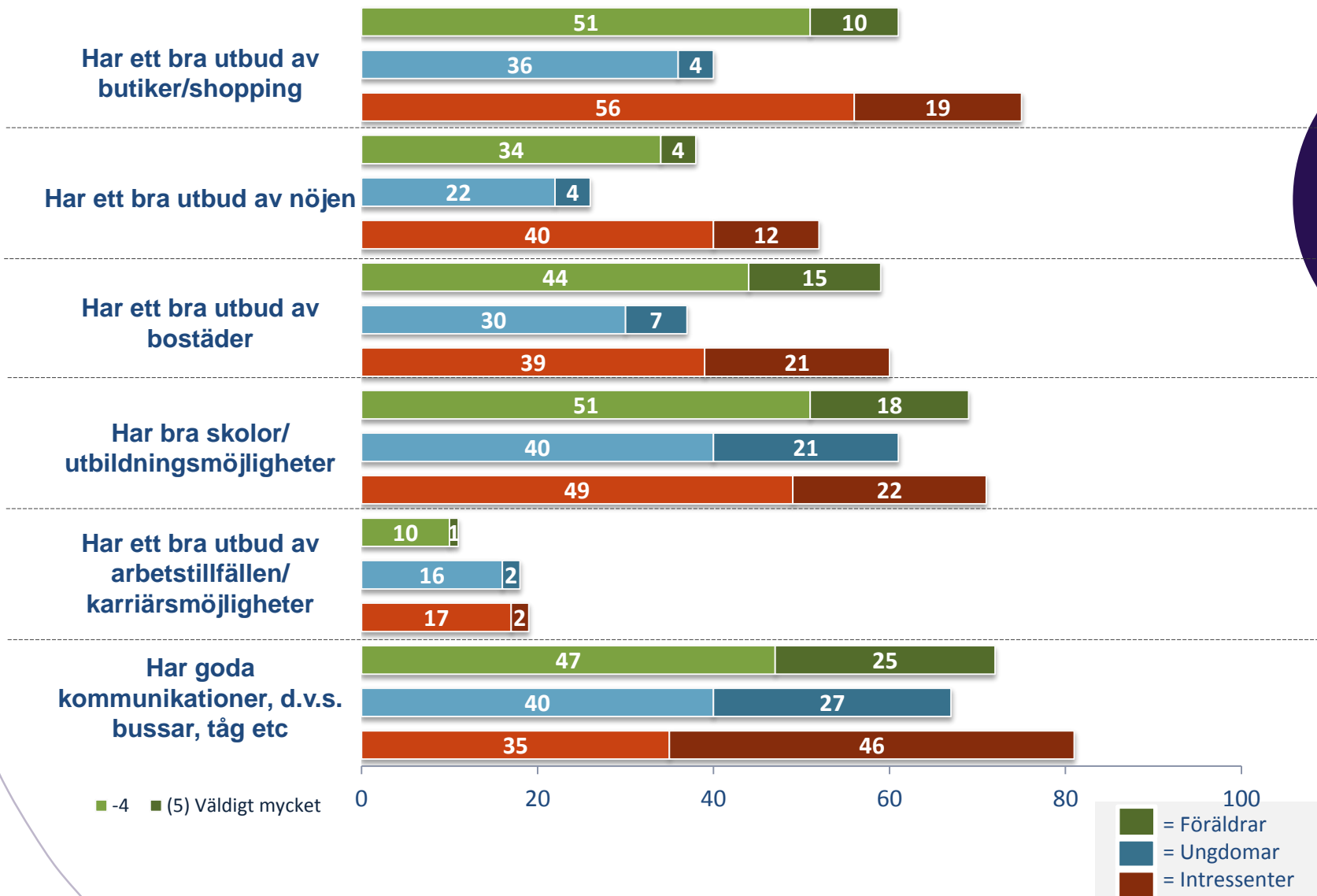
Om du tänker på Söderhamn som helhet, vad tycker du om Söderhamn?

Emotionella påståenden Söderhamn

Rationella påståenden Söderhamn

Hur väl anser du att följande påståenden stämmer in på Söderhamn?
 Bas: **Föräldrar:** 627, **Ungdomar:** 298, **Intressenter:** 156

Söderhamn är en fridfull stad med rikt föreningsliv på väg ur en djup kris

- Söderhamn är en vacker kuststad.
- Nu tar sig staden ur en negativ period.
- Föreningslivet anses vara mycket rikt.
  - Ungdomar och vuxna kommenterar särskilt att det sportliga utbudet är mycket stort för en mindre stad.
  - Bland yngre ungdomar (upp till cirka 15 år) är Aktivitetshuset och verkstäderna omtyckta.

Problemet är att så mycket slogs ner på åttiotalet. Vi har varit i botten, men nu är vi på väg upp. Det är en väsentlig skillnad nu jämfört med 90-talet när det var som värst. Nu är här jättemycket på gång.

Pappa

Ungdomar vill gärna prova sina vingar – och kanske återvända

- Flera ungdomar ser det som mycket troligt att de under en del av sitt liv bor i en annan ort...
  - Utbildning
  - Jobb
  - Puls
- ... och att de återvänder till Söderhamn när det är dags att bilda familj.

Jag vill plugga i Gävle och få en riktig utbildning. Jag vill göra karriär. Sedan kanske jag kommer tillbaka om jag vill, när jag är lite äldre och bidrar med den kunskap jag har. Då kanske jag bygger upp något här. Då är jag nog 30-40.

Kille, 16 år

Barn som växer upp i Stockholm får inte samma känsla. Här kan barnen springa i skogen och leka, det får de väl inte där. Där är det väl en skola högst upp på ett höghus.

Tjej, 17 år

Vuxna vill sprida en positiv bild av Söderhamn

- Föräldrar och intressenter menar att det är viktigt att aktivt arbeta tillsammans för att skapa en positiv framtid.
  - Positiva känslor och tankar påverkar framtiden.
  - Viktigt att sprida positiv bild till unga.

Vi som bor här borde bära mer, tro mer på oss själva. Antingen rycker vi upp oss eller så blir det fäbodvall och Döderhamn av alltihop.

Pappa

Man är glad och stolt över att Söderhamns kommun som satsar på ungdomar

- I synnerhet föräldrar och intressenter, men även ungdomar, uppfattar att Söderhamns kommun genomför en tydlig satsning på ungdomar.
- Vuxna menar att Söderhamns kommun genom ungdomssatsningen agerar just så som många vuxna vill att invånarna ska agera; kommunen sprider en positiv bild av staden.
- Satsningen på Aktivitetshus, verkstäder och fri kollektivtrafik hänger ihop.
  - Kollektivtrafiksatsningen ses som en förutsättning för en fortsatt central ungdomsverksamhet.
  - Man är mycket positiv till den verksamhet som bedrivs, men en del är ledsna över att verksamhet i små orter lagts ner.

Kommunen sticker ut när det gäller den stora ungdomssatsning den gjort. Man har verkstäder där man har mediaverkstad, till exempel. Man har gjort mycket för ungdomar. Allt ligger centralt i staden och en del har pratat negativt om att man centraliserar ungdomsverksamheten. Fast med busskortan kan man ju ta sig till staden.

Intressent

Kollektivtrafiken och resmönster

Bästa med kollektivtrafiken

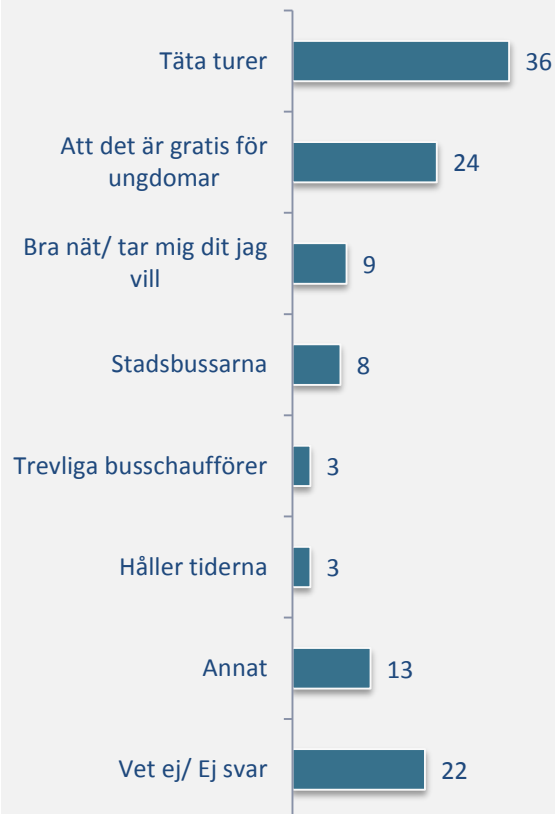
Föräldrar

Vad är det bästa med kollektivtrafiken i Söderhamn?

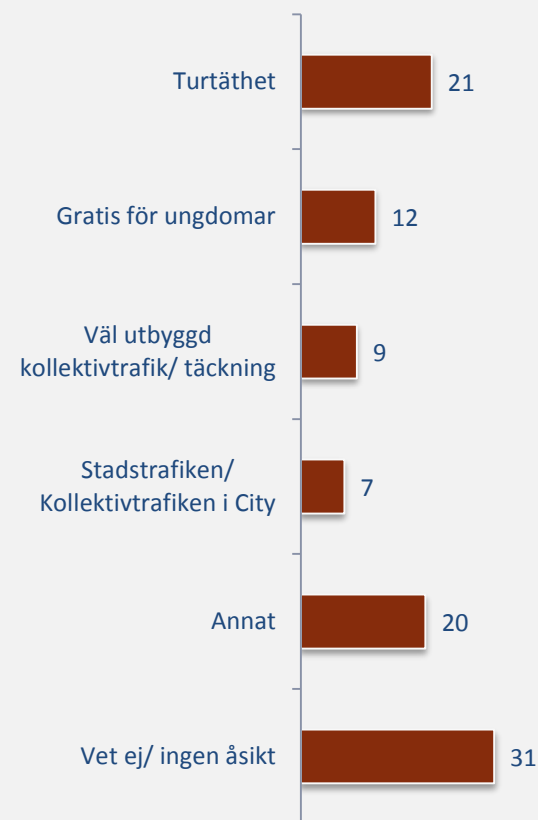
Ungdomar

Vad är det bästa med kollektivtrafiken i Söderhamn?

Intressenter

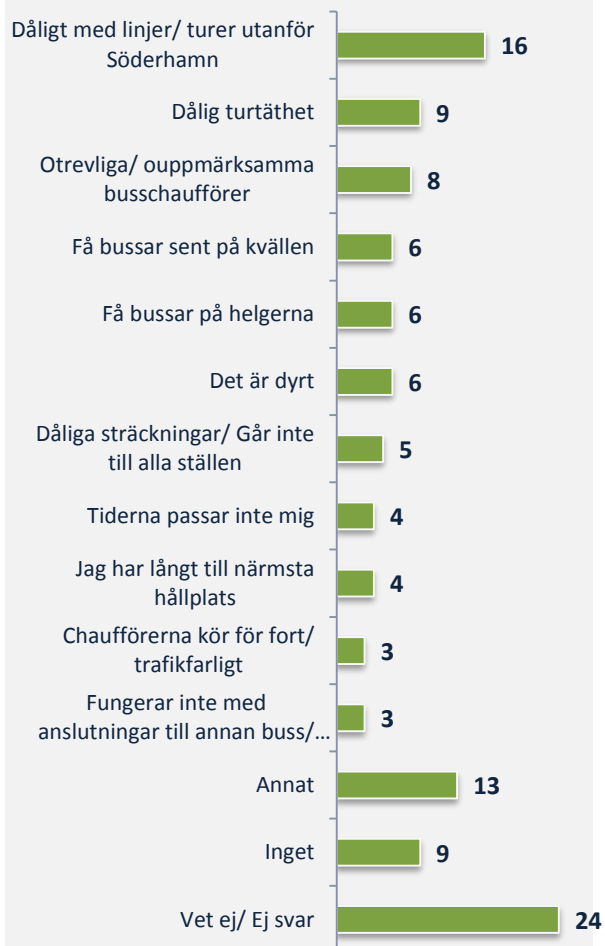
Vad är det bästa med kollektivtrafiken i Söderhamn?

Sämsta med kollektivtrafiken

Föräldrar

Vad är det sämsta med kollektivtrafiken i Söderhamn?

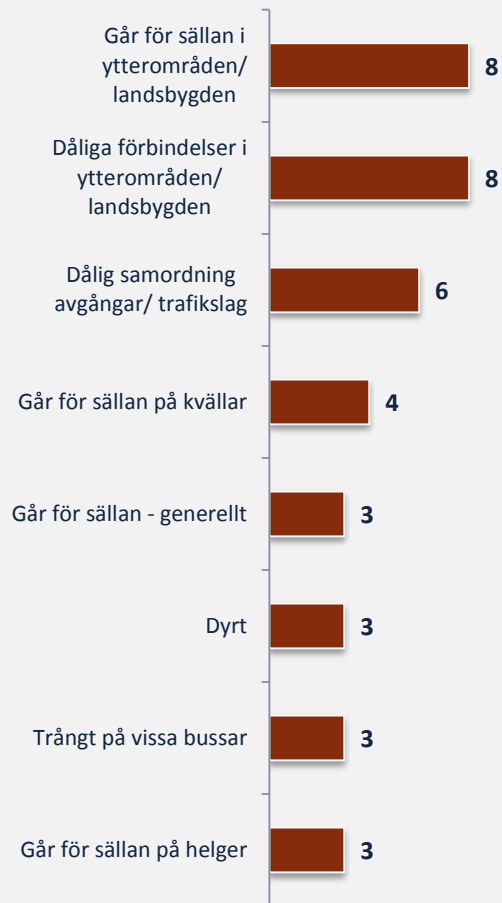
Ungdomar

Vad är det sämsta med kollektivtrafiken i Söderhamn?

Intressenter

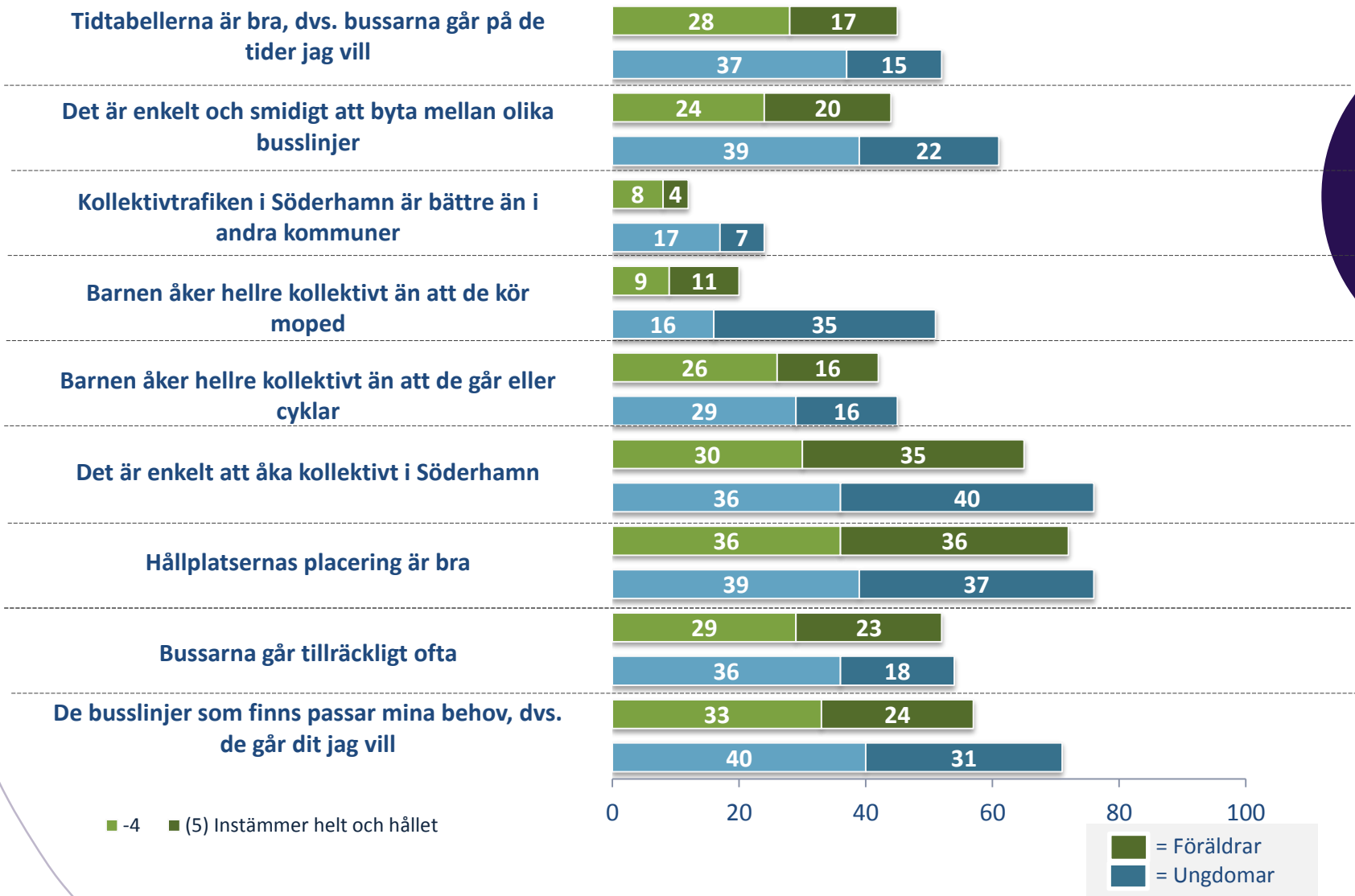
Vad är det sämsta med kollektivtrafiken i Söderhamn?

Vad är det sämsta med kollektivtrafiken i Söderhamn?

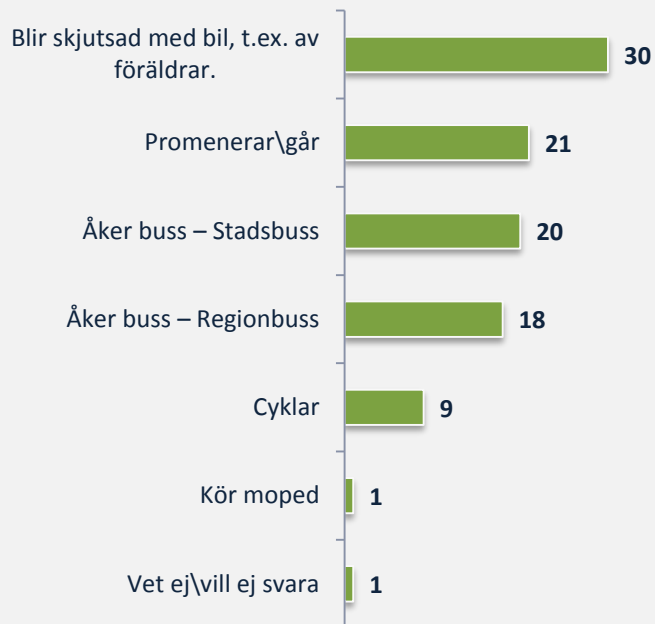
Bas: Föräldrar: 116, Ungdomar: 296, Intressenter:156

Kollektivtrafiken i Söderhamn

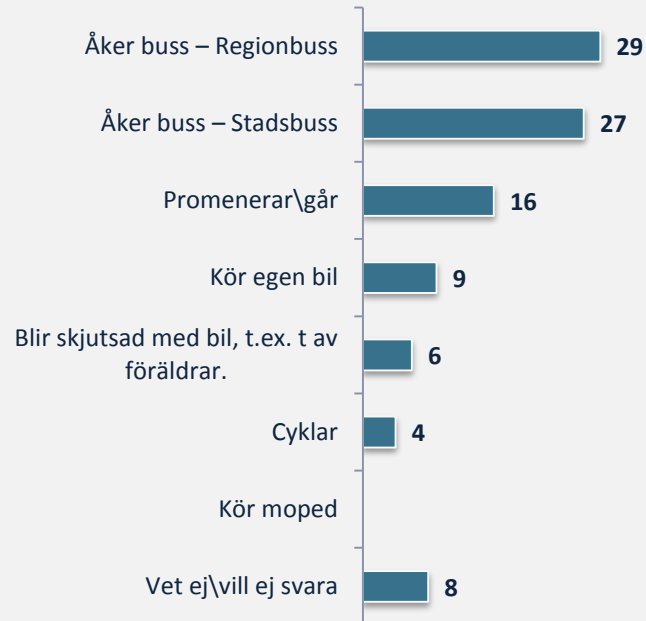
Föräldrar till barn 7-15 år

Hur tar barnen sig vanligtvis till skolan?

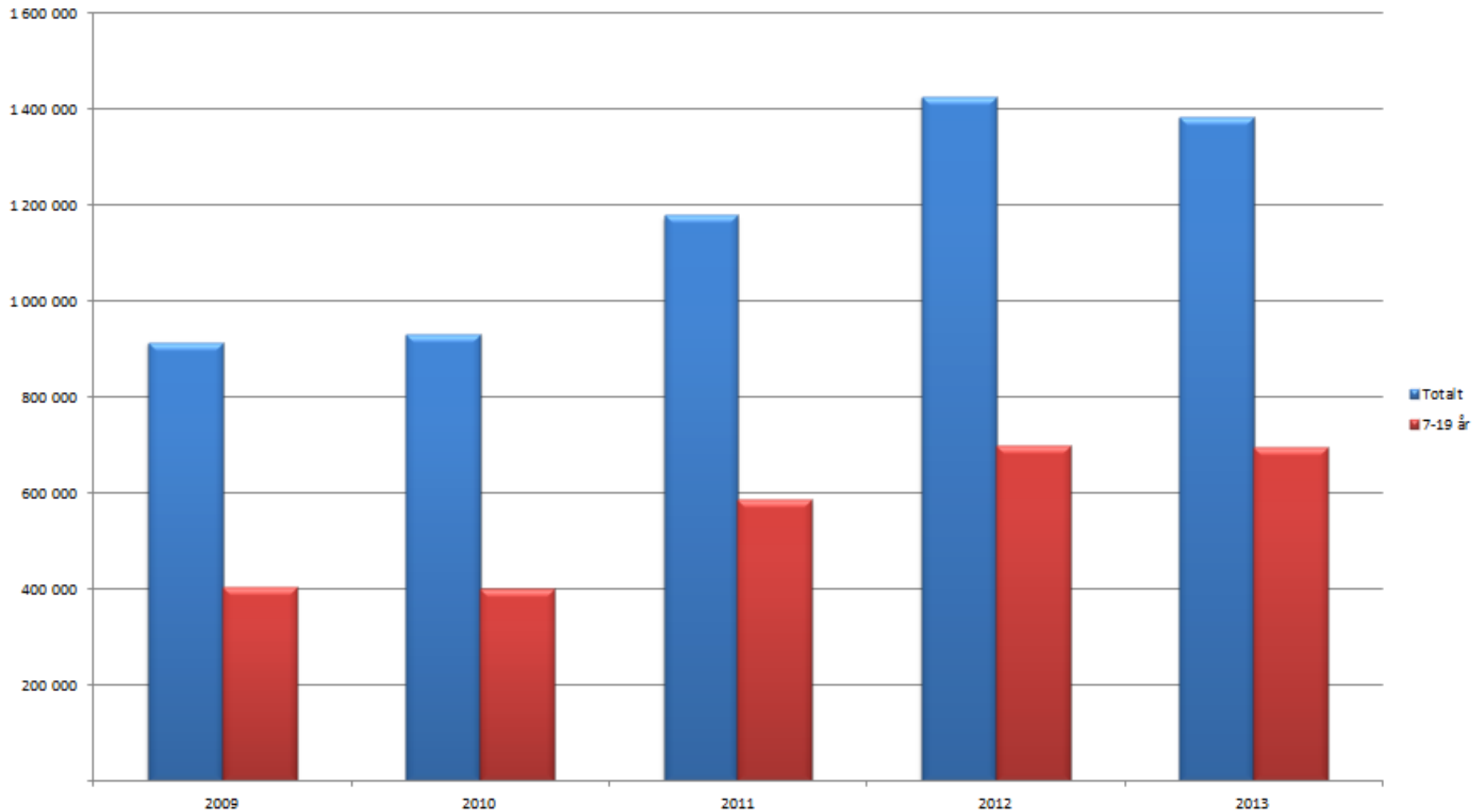

Ungdomar 16-19 år

Hur tar du dig oftast till skolan?

Utveckling resor inom Söderhamns kommun

Antalet registrerade resor inom Söderhamns kommun totalt samt i ålderskategorin 7-19 år.

Barn, pensionärer och invandrare åker kollektivt i Söderhamns kommun

- Kollektivtrafiken i Söderhamns kommun upplevs inte nyttjas av alla. Den används av barn, ungdomar, pensionärer och invandrare.
  - Yngsta barnen till skolan
  - 10-12 års ålder på egen hand
  - Kring 15 – 16 år inom kommunen
- Föräldrar till barn och ungdomar i Söderhamn saknar i stor utsträckning kollektivtrafikvana och har dålig kunskap om hur kollektivtrafiken verkligen fungerar.

Min pappa vill att jag hör av mej hela tiden om var jag är. Det är alltid okej att vara ute om jag säger var jag är. Ibland glömmer jag att höra av mej, då ringer telefonen snart.

Kille, 16 år

Det kanske låter dumt, men jag vet inte ens hur man betalar. Jag har inte åkt buss sedan jag gick i skolan.

Mamma

Jag blir imponerad när de tar bussen. Det är så enkelt för dem. Det kollar och ser att det går en buss om tio minuter, så tar de bara den.

Pappa

Buss bort och skjuts hem - ett vanligt resesätt för barn och ungdomar

- Barn och ungdomar åker ofta bort med kollektivtrafik (dagtid) och skjutsas hem (kvällstid) av föräldrar, äldre syskon eller kamrater.
  - Till kompisar och föreningsverksamhet
  - Äldre hindras ofta av lägre turtäthet.
  - Ibland vill föräldrar hämta.
- Föräldrar, barn och intressenter är eniga om att barn åker mer buss och skjutsas i mindre utsträckning än om de inte haft tillgång till gratis kollektivtrafik.

Mina barn åker alltid till simning på Hällåsen och till bandyträning. När de är klara hämtar jag dem oftast. De åker till E-Center också och till kompisar i andra områden, som de lärt känna på träningen.

Mamma

När min äldre dotter gick i högstadiet – hon är 23 nu – då skjutsade jag henne överallt. Men hon som är tonåring nu, hon blir nästan inte skjutsad alls. Med busskortet kan hon ta bussen överallt. Hon klarar sig själv.

Mamma

Bussåkning till Söderhamn kombineras ofta med cykel och gång

- När man förflyttar sig mellan orter kombineras ofta bussåkning med gång och cykling. Särskilt de som bor en bit från hållplatsen cyklar ofta till den.
- Med utökad stadstrafik har användningsområdet för Ung i Söderhamnkortet ökat.
  - Lättare att åka till Söderhamn
  - Lättare för Söderhamnsbor att ta bussen

Jag går oftast till hållplatsen, tar bussen och går sedan igen. Ska jag bara vara hemma i Sandarne, cyklar jag hellre. Då kommer jag snabbast dit jag vill.

Tjej, 16 år

Det går snabbt för mej att komma någonstans. Jag hoppar bara på 2:an och så kan jag byta till vad jag vill – eller bara åka några stationer i stan, så att jag snabbt kommer dit jag vill.

Kille, 16 år

Lokalt förflyttar man sig till fots, med cykel – eller kanske, kanske med moped

- I den egna orten förflyttar sig barn och ungdomar till fots, med cykel eller med moped.
- Eftersom körkort/förarbevis krävs för att få tillgång till moped, blir valet att skaffa eller inte skaffa moped genomtänkt – särskilt med tanke på att kollektivtrafiken är gratis.

*I Tjörnö tar jag alltid moppen.
Det ger ganska stor frihet. Hos
oss finns inte många bussar.*

Kille, 16 år

*Det är så himla dyrt med moped. Man måste
ju betala flera tusen innan man ens kan börja
köra. Mina ungar kommer säkert inte att
skaffa moped nu när de har bussen.*

Mamma

Att ta körkort minskar det kollektiva resandet, men Ung i Söderhamn-kortet bidrar troligen till att viss kollektivtrafikvana består

- Ungdomar som närmar sig 18 år gläder sig åt att snart kunna ta körkort, eftersom körkort har stor betydelse för den egna friheten.
  - Man åker inte lika mycket buss när man får körkort
  - Men mer än andra, som inte har fri kollektivtrafik
  - Man åker mer kollektivt än sina föräldrar när man har körkort
- När det gäller körkort för bil är man beredd att betala.

Vad det innebär att få körkort? Att bli fri! Man måste inte vänta på bussen. Man måste inte vänta på föräldrarna heller. Man känner att man är lite jobbig mot dem när man alltid frågar 'Kan du skjutsa mej?'

Tjej, 17 år

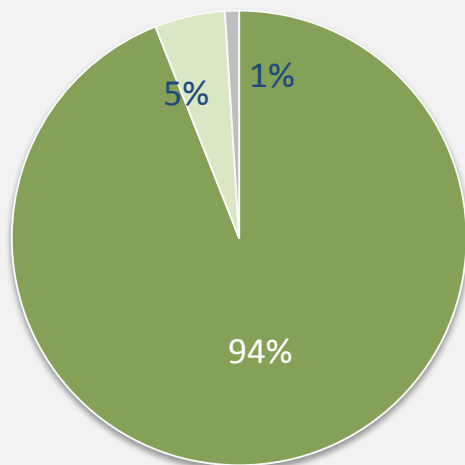
Min brorsa tog körkort igår och pappa blev överlycklig. Nu slipper han skjutsa mej.

Kille, 16 år

Ung i Söderhamn- kortet

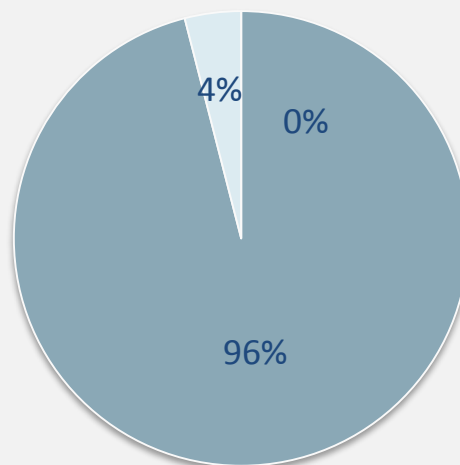
Har du hört talas om busskortet, "Ung i Söderhamn"?

Föräldrar

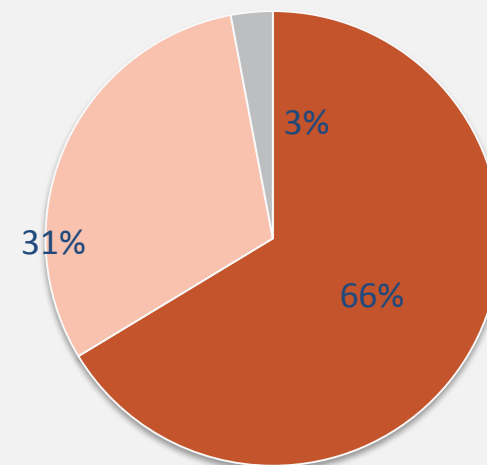
■ Ja ■ Nej ■ Vet ej\ vill ej svara

Ungdomar

■ Ja ■ Nej ■ Vet ej\ vill ej svara

Intressenter

■ Ja ■ Nej ■ Vet ej\ vill ej svara

Bästa med busskortet "Ung i Söderhamn"?

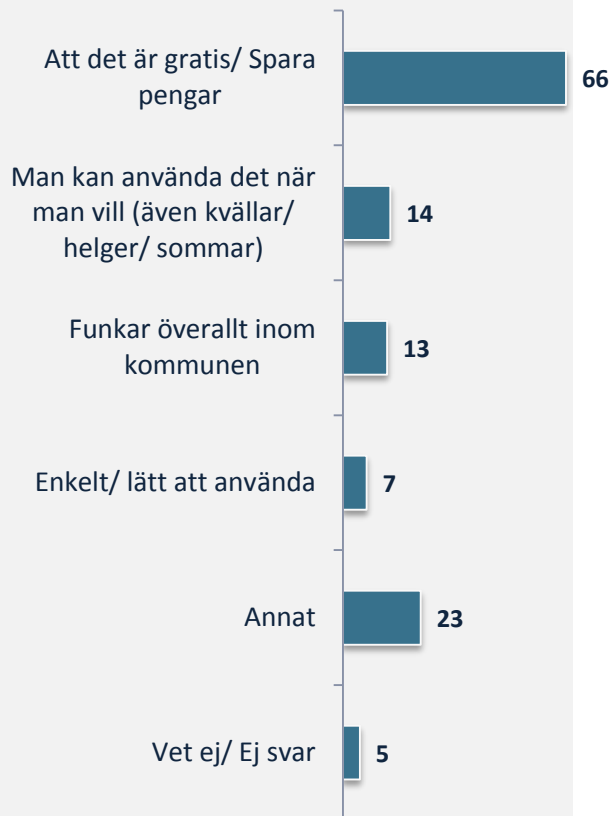
Föräldrar

Vad tycker du är det bästa med busskortet "Ungdomskortet i Söderhamn"?

Ungdomar

Vad tycker du är det bästa med busskortet "Ungdomskortet i Söderhamn"?

Intressenter

Vad tycker du är positivt med busskortet?

Sämsta med busskortet "Ung i Söderhamn"?

Föräldrar

Vad tycker du är det sämsta med busskortet "Ungdomskortet i Söderhamn"?

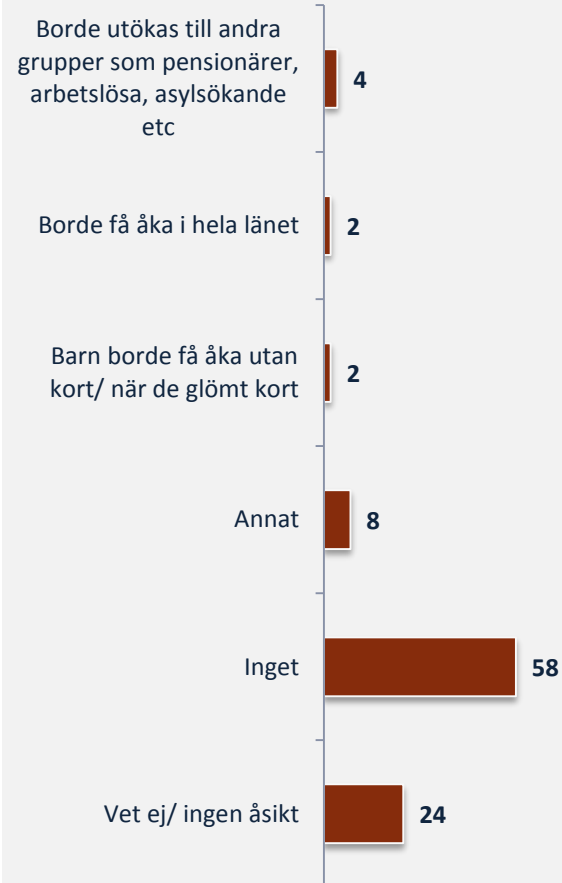
Ungdomar

Vad tycker du är det sämsta med Ungdomskortet?

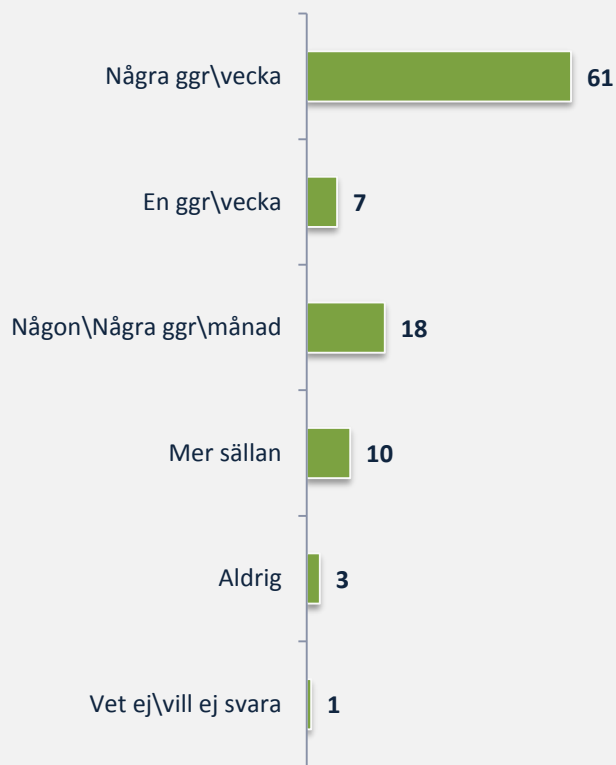
Intressenter

Vad tycker du är negativt med busskortet?

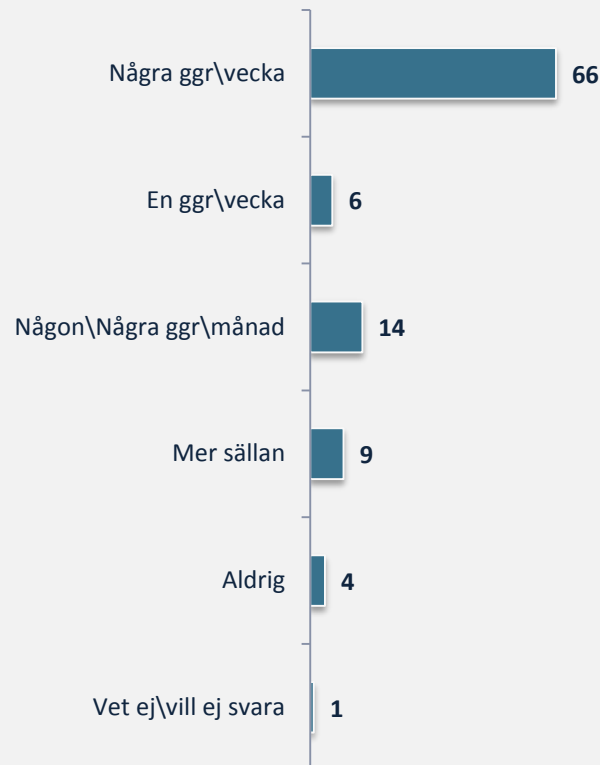
Föräldrar

Hur ofta använder dina barn, i åldern 7-15 år, busskortet "Ungdomskortet i Söderhamn"?

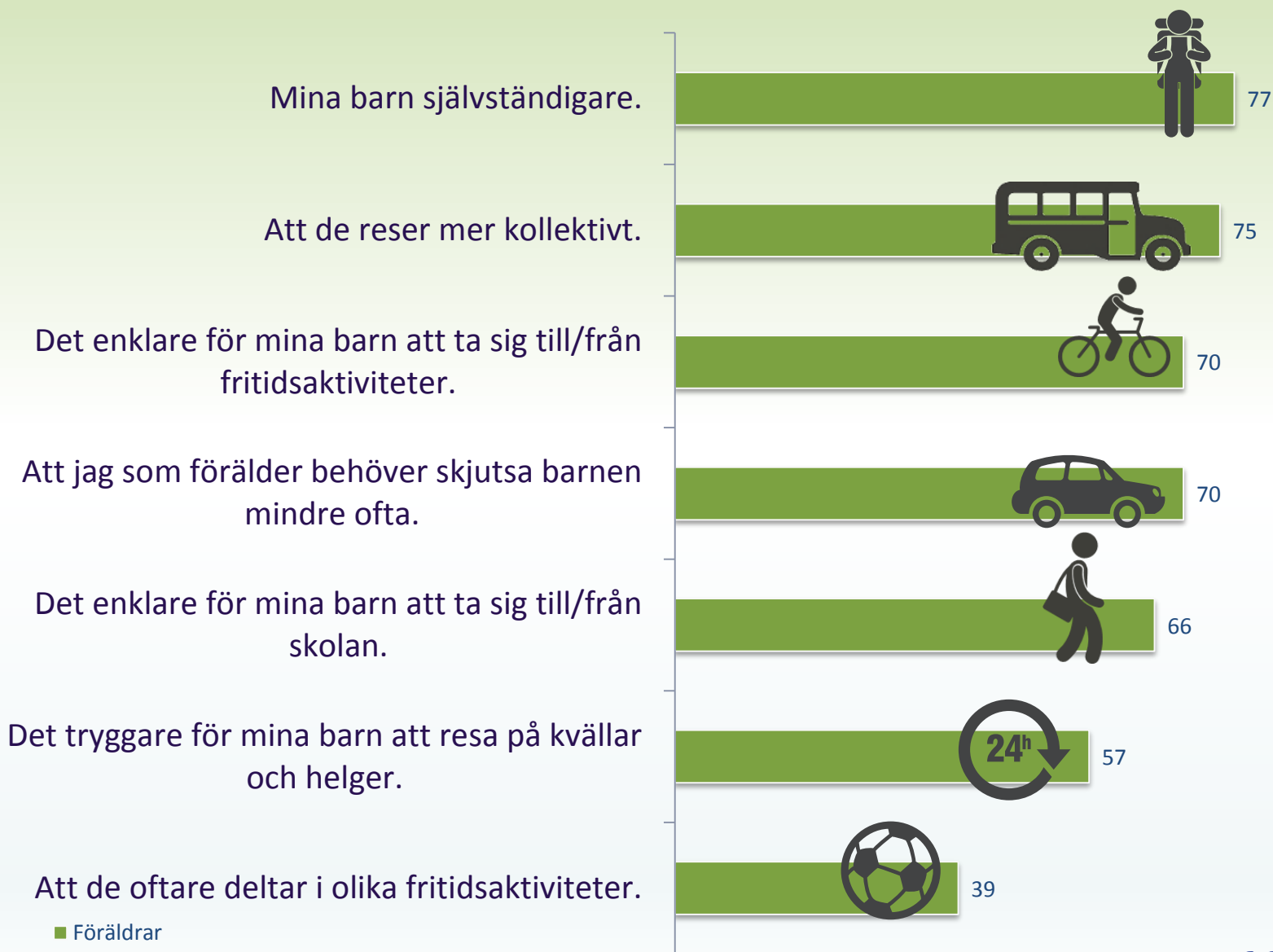
Ungdomar

Hur ofta använder du busskortet "Ung i Söderhamn"?

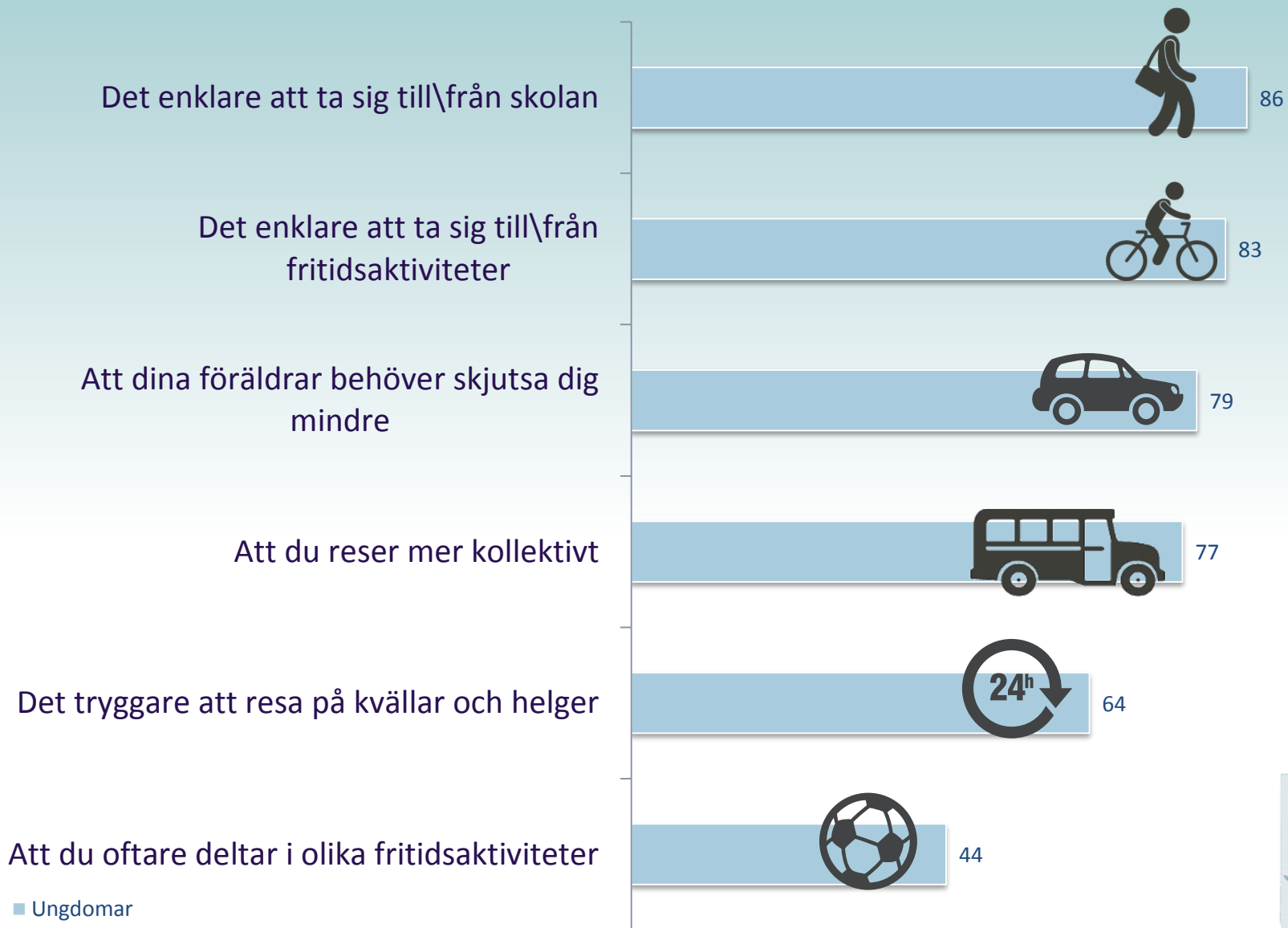
Busskortet gör.... (föräldrar)

De som svarat 4 eller 5

Busskortet gör.... (ungdomar)

De som svarat 4 eller 5

Busskortet gör.... (intressenter)

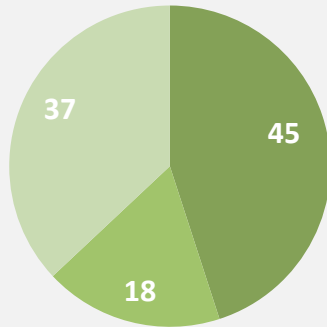
De som svarat 4 eller 5

Fortsatt användning av kollektivtrafiken

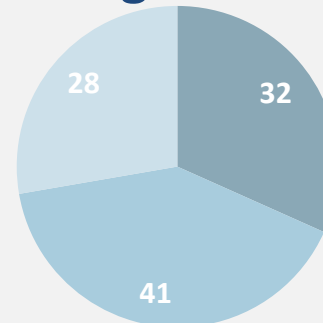
Tror du att du kommer fortsätta resa kollektivt efter att du fyllt 19 år, dvs. när busskortet "Ung i Söderhamn" inte gäller längre?

Föräldrar

■ Ja ■ Nej ■ Vet inte\har ingen åsikt.

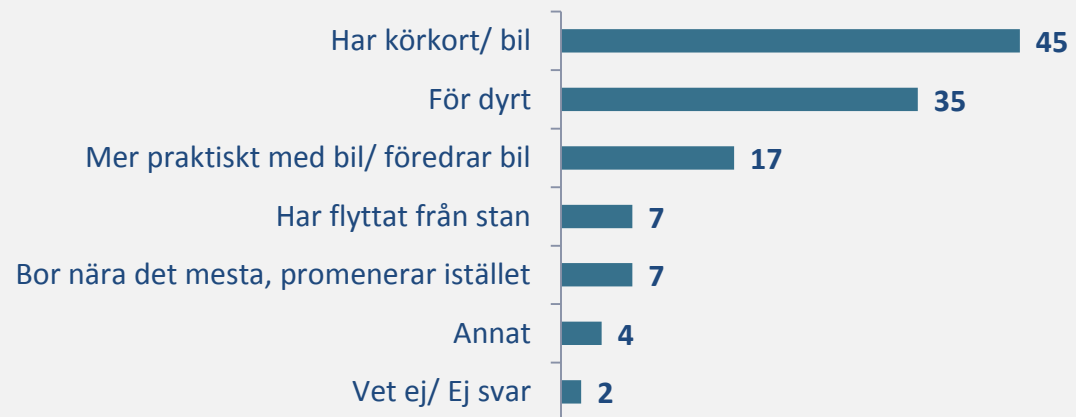
Ungdomar

■ Ja ■ Nej ■ Vet inte\har ingen åsikt.

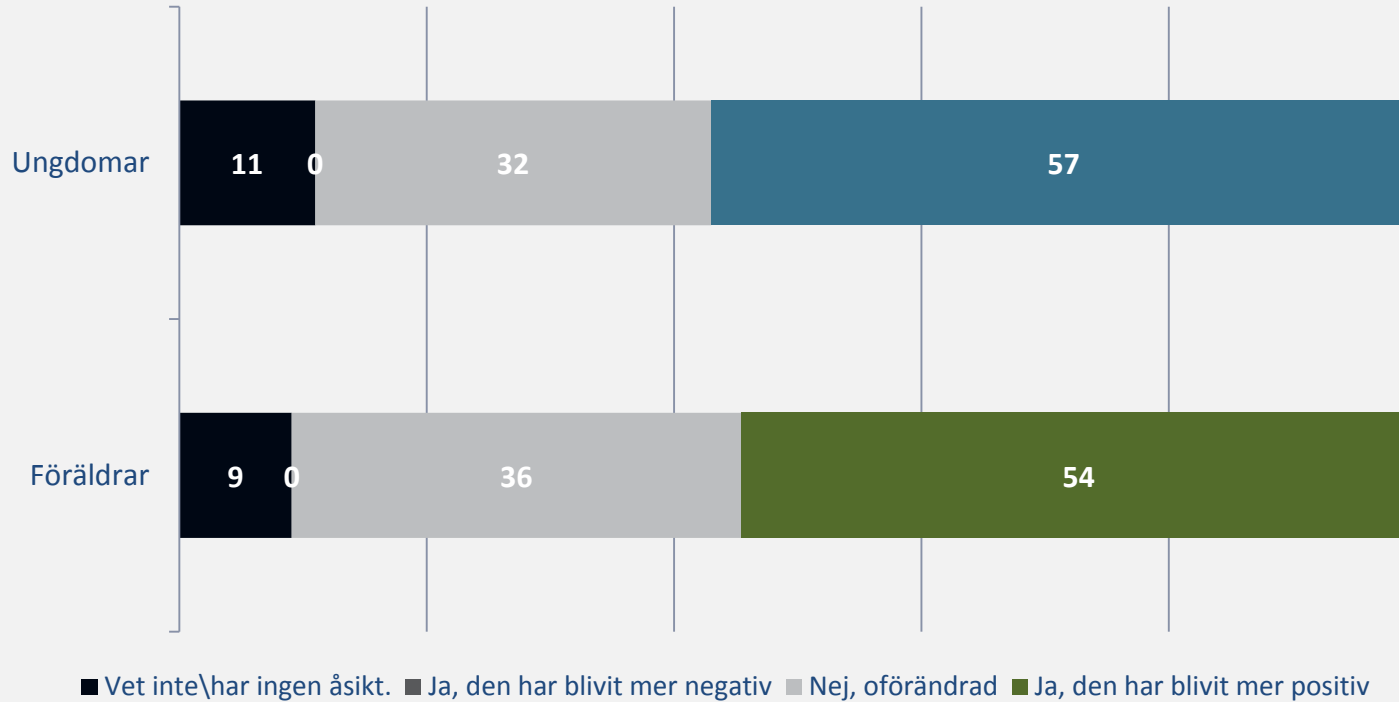
■ = Föräldrar
■ = Ungdomar

Om nej, varför inte?

Tror du att du kommer fortsätta resa kollektivt efter att du fyllt 19 år, dvs. när busskortet "Ung i Söderhamn" inte gäller längre? Om nej, varför inte?
Bas: **Föräldrar:**627, **Ungdomar:** 298, 120

Har din bild av Söderhamn förändrats på grund av Ungdomskortet?

Har din bild av Söderhamn förändrats på grund av Ungdomskortet?

Bas: **Föräldrar:** 627, **Ungdomar:** 298

Varför har din bild av Söderhamn förändrats?

Varför har din bild av Söderhamn förändrats?

Man är tacksam över Ung i Söderhamn-kortet och rekommenderar gärna andra kommuner att införa fri kollektivtrafik

- Främst vuxna kommenterar att de är tacksamma över att alla ungdomar har tillgång till fri kollektivtrafik.
- Störst nytta av Ung i Söderhamn-kortet har de ungdomar som bor långt från centralorten Söderhamn och som vill ta sig till centrala Söderhamn.
  - Centraliserad ungdomsverksamhet
  - Besök hemma eller hos vänner
- Ungdomar som bor i centrala Söderhamn har allra enklast att utnyttja busskortet, tack vare att stadslinjerna 1, 2 och 3 erbjuder tät trafik till många platser.
- Barn, föräldrar och vuxna rekommenderar gärna kommuner i liknande situationer att införa fri kollektivtrafik till sina barn och ungdomar.

Påverkan på sociala faktorer

- Ungdomars sociala liv blir rikare tack vare Ung i Söderhamn-kortet
  - Socialt umgänge mellan ungdomar gynnas, eftersom unga på egen hand kan ta sig till varandra.
  - Man kan enkelt träffas på vilken plats som helst i kommunen.
  - Barn som inte bor nära varandra kan umgås utanför skoltid.
  - Även (mindre) barn som bor ensligt kan få besök av kompisar.
  - Alla kan ta sig till den ungdomsverksamhet som arrangeras centralt i Söderhamn.

- Föräldrars vardag är mindre stressig och miljön påverkas positivt
  - Ung i Söderhamn-kortet bidrar till ett hållbarare resande.
  - Utsläppen minskar, eftersom barn använder kollektivtrafik istället för att bli skjutsade av sina föräldrar.
  - Ungdomars frihets känsla ökar.
  - Arbetande föräldrar hindrar inte barn.
  - Barns självständighet ökar. De lär sig planera och organisera. De mår bättre.
  - Föräldrars stress minskar.
  - Föräldrar måste inte alltid skjutsa barn.
  - Föräldrar kan fokusera mer på yngre barn (småsyskon).

- Ung i Söderhamnkortet bidrar till trygghet snarare än skapar otrygghet
  - Föräldrar menar att kortet bidrar till ökad trygghet.
  - Ungdomar kan åka förbi mindre trevliga platser.
  - Ungdomar kan träffas hemma hos varandra.
  - Ungdomar kan åka bort från grupptryck och tristess.
- Man har inte sett något bus, som sammankopplas med Ung i Söderhamn-kortet – förutom missbruk av kortet i mindre skala.
  - Tjuvåkning till orter utanför kommungränsen
  - Åkning för åkandets skull.

- Kanske påverkar Ung i Söderhamn-kortet ungdomars vardagsmotion
  - Man är inte säker på vilken inverkan fri kollektivtrafik har på vardagsmotion och rörelse.
  - Att lättillgänglig kollektivtrafik skulle kunna bidra till mindre vardagsmotion för barn och unga ses inte som något stort problem.
  - Många tar bussen till sportliga aktiviteter och får, tack vare att de kan åka buss, antagligen tillgång till mer motion än om de inte haft buskort.
  - Det är enkelt att ta sig till aktiviteter på Hällåsen tack vare turtäthet och näraliggande busshållplats.
- Trafiksäkerhet är inget som föräldrar, intressenter eller ungdomar oroas över eller diskuterar i samband med Ung i Söderhamn-kortet.
  - Bussar känns lika säkra/osäkra som andra kommunikationsmedel.
  - Föräldrar släpper iväg sina barn på egen hand först när de anses vara tillräckligt stora.

Påverkan på handel, skola & föreningsliv

- Ung i Söderhamn-kortet stärker lokal handel i viss utsträckning
  - Handeln i Söderhamn är positiv till ett busskort, eftersom det gör det möjligt för ungdomar att ta sig till just Söderhamns butiker.
  - De inleder en vana att handla i den egna kommunen.
- Ungdomar är positiva till att kunna ta sig till centrum och E-Center.
  - McDonalds på E-Center har blivit en träffpunkt.
  - Ungdomarna skulle gärna vilja ha möjligheten att ta sig till Gävles shoppingutbud och nöjesutbud.
- Föräldrar är glada över att ungdomar på ett enkelt sätt kommer framför allt till E-Center och tillbaka.

Som handlare tror jag att det har påverkat oss positivt, men någon exakt siffra har jag inte. Helt klart har tillgängligheten blivit bättre för dem i ytterområdena. Vissa branscher har större nytta av att ungdomar tar sig till dem än andra. McDonalds är nog ett företag som profiterat på kortet, till exempel.

Intressent

- Skolans administration minskas och skolans frihet ökar
  - Ung i Söderhamn-kortet förenklar skolans vardag.
  - Mindre administration
  - Mindre hänsyn till resebudget
- Kortet tillåter fler utflykter och mer spontanitet.
  - Skolor, förskolor och fritids får en ökad mobilitet.
  - Större utflykter skulle ha genomförts även utan Ung i Söderhamn-kortet, medan mindre utflykter har blivit fler till antalet.
- Föräldrar tänker sig att kostnaden för Ung i Söderhamn-kortet motsvarar tidigare kostnader för skolors resor.

Vi gör absolut fler spontana resor nu. Som i går, då tog jag plötsligt med mig fem barn. Utan kortet är det en större procedur. Allt var mer planerat och större. Nu kan man bara sticka. På vår skola har barnen alltid korten på sig.

Intressent.

- Tillåter Ung i Söderhamn-kortet fler unga att besöka föreningar?
  - Eftersom föreningslivets medlemmar snabbt byts ut, är det svårt att verkligen påvisa att man fått fler medlemmar just tack vare Ung i Söderhamn-kortet...
  - När det gäller Aktivitetshuset är ungdomar, föräldrar och intressenter övertygade om att medlemsantalet hade varit lägre utan Ung i Söderhamn-kortet.
  - Man ser Ung i Söderhamn-kortet som en förutsättning för centraliseringens framgång.
- Omvänt tror man dock att man skulle riskera att förlora medlemmar om det skulle bli svårare att ta sig till platsen för föreningsverksamheten med kollektivtrafik.
  - Många åker buss – särskilt när busshållplats och turtätheten är hög.

Key insights

Kortet påverkar stämningen i och bilden av Söderhamns kommun

- Genom Ung i Söderhamn-kortet skickar kommunen önskade signaler om att kommunen satsar på framtiden.
  - Detta ligger i linje med hur många vuxna vill att boende i staden ska agera.
    - Man är stolt över kommunens arbete i nutid.
    - Man tror att kommunens arbete gynnar Söderhamn på sikt.
- Stärker Söderhamns konkurrenskraft mot andra kommuner och centra.

- Det totala bilkörandet är lägre med fri kollektivtrafik för barn och ungdomar.
  - Ungdomar säger att kortet gör att de reser mer kollektivt.
  - Kortet minskar bilskjutsandet av föräldrar till och från aktiviteter.
  - Att ungdomarna sannolikt åker kollektivt i viss utsträckning när de tagit körkort, är en vinst jämfört med föräldragenerationen.

Enkelhet och frihet – förenklar söderhamnbornas vardag

- Minskad stress för föräldrar.
- Skapar självständigare barn och ungdomar.
- Ung i Söderhamn-kortet gör ungdomars sociala liv rikare.
  - Detta påverkar Söderhamn positivt på kort & lång sikt.
  - Centraliseringen av ungdomsverksamhet fungerar i praktiken så länge ungdomar har tillgång till fri kollektivtrafik.
  - Rättvist och enkelt – lika för alla ungdomar.

Barn och ungdomars resvanor är troligen lättare att påverka än äldres

- Om man vill påverka någon att åka mer kollektivt, verkar det vara hos barn och ungdomar man bör börja – innan de hunnit ta sina körkort.
  - Eftersom föräldrar saknar positiv attityd till och praktisk vana vid kollektivtrafik, behövs ett aktivt arbete från kommunens sida om kommunen vill öka andelen som åker kollektivt.

Om du behöver mer information, tveka inte att höra av dig till mig!

Johan Jyrwall

Ipsos Public Affairs

0707 66 80 22

johan.jyrwall@ipsos.com

Tack!